
ليکونکی: جاناتين هوفمن «Jonathan Hoffman» .
منبع اودخپريدو نيته: گلوبال ريسرچ «2024-11-07» .
ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سيدحسام «مل» .

ترامپ و نتانياهو

**ترامپ اوس په منځني ختيځ کې له 'کنترول بهر' شخړې سره
مخامخ دي**

Trump now faces 'out of control' conflict in the Middle East

يا منتخب ولسمشر هغه څه لري چې د نتانياهو د اجندا لپاره د بايدن د خالي
چيک ملاتړ پای ته و رسوي اوسمدلاسه د متحده ايالاتو گوښه کول پيل کړي؟

Does the President-elect have what it takes to end Biden's blank-check support for Netanyahu's agenda and immediately begin disentangling the US?

د امریکا منتخب ولسمشر ټرمپ په منځني ختيځ کې له يوه ستر حکم «يا لور سپارښتنې» سره مخامخ دی.

د 2023 کال د اکتوبر په 7 د اسراییلو په وړاندې د حماس د تروریستي برید او په غزه او لبنان کې د اسراییلو له جګړو څخه د 13 میا شتو څخه ډیر وروسته ، د تاوتریخوالي پای نه لیدل کېږي. منځني ختيځ د بشپړې پیمانې، د سیمې په کچه د جګړې په څنډه کې پاتې دی، د متحده ایالاتو مستقیم ښکیلتیا سره. د واشنگټن پریکړه چې ځان د دې شخړو په مرکز کې ځای په ځای کړي د منځني ختيځ په اړه د متحده ایالاتو د پراخې ځان ماتې پالیسي نښه ده.

د دې د حل لپاره، **ټرمپ** باید د متحده ایالاتو د منځني ختيځ پالیسي په دوو لویو اهدافو تمرکز وکړي: بې برخې کول او محرومیت.

په منځني ختيځ کې ترټولو سمدستي مسله په غزه او لبنان کې د اسراییلو په جګړو کې د امریکا ژوره ښکیلتیا او د اسراییلو او ایران ترمنځ په دوامداره تاوتریخوالي کې دی.

په غزه کې د جګړې له لومړیو ورځو څخه – او اوس لبنان – دا څرګنده وه چې اسراییل د موټر چلونکي څوکۍ کې و او د متحده ایالاتو سره په تماس کې و. د واشنگټن سیمه ایزه ستراتیژي په طبیعت کې عکس العمل لري ، ډیری وختونه د تیارو خبرداریو او خالي ګواښونو سره پرمختګونو ته ځواب ووايي پداسې حال کې چې د وسلو، نظامي مرستو، او ډیپلوماتیکو پوښښ چمتو کولو ته دوام ورکوي چې د اسراییلو جګړو ته دوام ورکوي.

په غزه او لبنان دواړو کې، د اسراییلو جنګونه له متفاوت او د لاسته راوړلو وړ سیاسي اهدافو څخه بې برخې دي.

په غزه کې، د اسراییلو ټاکل شوي اهداف د حماس بشپړ له منځه وړل، او د اکتوبر په اوومه د حماس د برید په ترڅ کې د یرغمل شویو کسانو بیرته راستنیدل دي. د اسراییلو دفاعي تاسیسات دا دوه اهداف په دوه اړخیزه توګه متضاد ګڼي، او امریکایي چارواکي په دې باور دي چې اسراییل په غزه کې په نظامي توګه ټول هغه څه ترسره کړي دي.

پداسې حال کې چې حماس په یقیني توګه مات شوی او له منځه تللی دی، دا ډله له منځه تللي ده او د اسراییلي اردو په وړاندې یې د ګوریلا تاکتیکونو ته لاره هواره کړې، ډیری وختونه په هغه ځایونو کې راڅرګندیږي چې اسراییلو مخکې د پاکولو ادعا کړې وه، او دا

د رضاکارانو د گمارلو وړتیا ساتي. اسرائیل په دې سیمه کې د دوامداره پوځي شتون غوښتنه کوي - هغه څه چې حماس د اوربند او بیرغمل شوي معاملي لپاره د مخکیني شرط په توګه رد کړي.

اسرائیل کولی شي د حماس وړتیا کمزوري کړي او مشران یې ووژني، مګر د نوي سیا سي انډول په لور د لاري پرته، تاوتریخوالی به دوام ومومي. په لبنان کې، د اسرائیلو نظامي کمپاین وده کوي، د اسرائیل - حزب الله شخړې په اړه د **ولسمشر بایدن** ځانګړي سلاکار **اموس هوجسټین** سره، پدې وروستیو کې ادعا کوي چې وضعیت "له کنترول څخه وتلی دی".

په لبنان کې د اسرائیلو ټاکل شوي اهداف د هیواد په سویل کې د حزب الله نظامي زیربنا ویجاړول او د اسرائیل له شمال څخه بې حایه شوي شاوخوا 60,000 اسرائیلي اتباعو ته راستنیدل دي. په هر صورت، لکه څنګه چې په غزه کې، داسې ښکاري چې اسرائیل په لبنان کې د اوږدې مودې پوځي شتون لپاره پلان لري. حزب الله تر هغه وخته له اسرائیلو سره د جګړې د دوام لپاره خبرې اترې رد کړي دي او د دې ډلې له خوا د لویو ماتو سره سره د اسرائیلي ځواکونو پر وړاندې سخت مقاومت کوي.

د دغو دواړو جګړو ځپل د اسرائیلو او ایران تر منځ پرله پسې پوځي تبادلې دي. واشنگټن ځان د دې تېښتې په مرکز کې ځای پر ځای کړی دی.

واشنگټن د نننیا هو تر څنګ ولاړ دی ځکه چې اسرائیل له ایران سره د مستقیمې مقابلې په صورت کې - که په ښکاره ډول ونه هڅوي - خطر لري. دوه ځله، د متحده ایالاتو پوځ د دې تبادلې د یوې برخې په توګه د اسرائیلو دفاع ته راغلی دی. د عراق او سوريې په څیر ځایونو کې د متحده ایالاتو سرتیري د 2023 کال له اکتوبر راهیسې د اسرائیلو جګړو ته د منلو له امله د ایران پلوه ډلو لخوا له 170 څخه ډیر ځله بریدونه شوي.

د اکتوبر په میاشت کې په ایران باندې د اسرائیلو تر ټولو وروستي برید دمخه، واشنگټن د ترمینل لور لوروالی د سا حې دفاع (THAAD) سیستم د 100 امریکایي سرتیرو سره یوځای د اسرائیلو دننه د پلې کولو لپاره ځای پر ځای کړ، چېرته چې دا پاتې دی. د ایران د یوه بل ځواب په تمه، امریکا یو ځل بیا منځني ختیځ ته اضافي پوځي تجهیزات او سرتیري استوي او ایران ته یې خبرداری ورکړی چې که تهران په ځواب کې برید وکړي، نو د اسرائیلو مخه به ونه نیسي. د هغه د برخې لپاره، نننیا هو په دې باور دی چې د هغه پالیسي "د منځني ختیځ ستراتیژیک واقعیت بدلوي"، ژمنه یې وکړه چې د "بشپړ بریا" تر رسیدو پورې به فشار راوړي.

د اسرائیلو په جګړو کې د امریکا په کلکه غولول د امریکا د ګټو او سیمه ییز ثبات په برخه کې اصلي لګښتونه لري. ټاکل شوی ولسمشر ټرمپ باید د نننیا هو د اجندا لپاره د

واشننگټن خالی چک ملاتړ پای ته ورسوی، د اسراییلو له تگلارې څخه ځان وباسی، او سمدستی له دغو شخړو څخه ځان گوښه کول پیل کړی.

په سیمه کې د متحده ایالاتو د پالیسی بله مرکزي برخه د عربي استبدادي رژیمونو سره د واشننگټن دوامداره لیوالتیا ده. د سعودي عربستان، مصر، متحده عربي اماراتو او نورو په څیر هیوادونو سره د امریکا ژورې اړیکې د "د استبدادي ثبات په افسانه" کې رینښی لري چې د لسيزو راهیسې د متحده ایالاتو د منځني ختیځ پالیسی خپره ده.

دا نظر څرگندوي چې سیمه ایز دیکتاتوران په منځني ختیځ کې د متحده ایالاتو د ستراتیژیکو گټو غوره ضامن دي او په سیمه کې د ثبات یوازینی منبع استازیتوب کوي. دا حساب شیان شاته کوي. د دې پر ځای چې د سیمې د مسلو د حل لاره وي، دا لوبغاړي په منځني ختیځ کې تر ټولو لوی تفرقه زیاتوي: د دې اوږدمهاله استبدادي رژیمونو او د هغو خلکو تر منځ چې دوی پرې واکمن دي.

د واکمنانو او واکمنانو تر منځ قطع کول د یو طبیعي بې ثباته سیمه ایز نظم په زړه کې دی چې یوازې د متحده ایالاتو څخه د وتلو، شدید جبر او امنیتي تضمینونو له لارې ساتل کیږي. د دې امر سببایدې کولو سره، متحده ایالاتو د منځني ختیځ خپلو شریکانو ته اجازه ورکړه چې په کور دننه او بهر کې د معافیت سره عمل وکړي پداسې حال کې چې د لیبرالیزیشن مخه نیسي.

د اکتوبر د 7 له بریدونو دمخه، د بایډن ادارې خپل نڅیره په څو اړخیز "میګاډیل" کې ځای په ځای کړې چې په کې سعودي عربستان د تش په نامه ابراهیم ترون د غزولو په توګه له اسراییلو سره اړیکې عادي کوي. د اسراییلو سره د اړیکو د عادي کولو په بدل کې، د سعودي دیکتاتور محمد بن سلمان به د متحده ایالاتو څخه رسمي امنیتي تضمین ترلاسه کړي، او د هغه د ملکي اتومي پروګرام په پراختیا کې به مرسته وکړي.

سره له دې چې په واشننگټن کې دواړه لوی ګوندونه دا معامله د سیمې د مختلفو ستونزو لپاره د درملنې په توګه انځوروي، دا یو وحشتناک نظر دی. سعودي عربستان ته د رسمي امنیت تضمین ورکول به په قانوني توګه د متحده ایالاتو ژمنه وکړي چې په نړۍ کې د یو تر ټولو استبدادي دولتونو څخه دفاع وکړي او په منځني ختیځ کې د بې ثباتی اصلي سرچینه وي. دا ډول معامله به د نورو سیمه ایزو لوبغاړو لپاره هم یو چوکاټ چمتو کړي چې واشننگټن د ورته امتیازاتو لپاره فشار راوړي. دا د ځړولو لپاره یو ترکیب دی.

له همدې امله د منځني ختیځ د سیاسي انجنیرۍ لپاره د امریکا هڅې بې ګټې تمرین دی. دوی په مکرر ډول شاتګ کړی، چې په پایله کې یې ستر سیاسي، انساني او اقتصادي لګښتونه او په حقیقت کې د دوی لپاره د ښودلو لپاره هیڅ نه دي.

منځنی ختیځ اکثراً د متحده ایالاتو په بهرنۍ پالیسۍ کې د متحده ایالاتو په وړاندې د ډیرو سختو پالیسیو مسلو په قیمت کې یو پراخ رول لوبوي. سیمه نور د متحده ایالاتو د ستراتیژیکو گټو اصلي تیاثر نه استازیتوب کوي. هغه گټې چې متحده ایالات یې په سیمه کې ساتي - لکه د تیلو وریا جریان، وطن ته د تروریستي گواښونو سره مبارزه، او د سیمه ایز حاکمیت د رامنځته کېدو مخه نیسي - په اسانۍ سره د لاسته راوړلو وړ دي، او د اوسني (یا لوی) کچې د متحده ایالاتو د ښکیلتیا. تضمین نه کوي

په منځني ختیځ کې د امریکا دوامدارې - او پراخېدونکې - ښکیلتیا د متحده ایالاتو د پراخیدو خطر لري ځکه چې واشنگټن د روسیې د یرغل په وړاندې د اوکراین سره د مرستې او په هند-بحرالکاهل کې د چین د مخنیوي په هڅه کې کمربند پاتې دی. تر دې هم بده دا چې ملي پور 36 تریلیون ډالرو ته رسېږي او متحده ایالات د \$ 1.5 تریلیون ډالرو بودیجې کسر سره مخ دي، د امریکا بهرنۍ پالیسۍ خطر لري چې متحده ایالات د اقتصادي بحران سره مخ کړي. په منځني ختیځ کې د متحده ایالاتو د ښکیلتیا اوسنی کچې ساتل د پایښت وړ ندي.

منتخب ولسمشر ټرمپ د دې فرصت لري چې دا ټول بدل کړي، د سیمې له شخړو څخه د ځان گوښه کولو، د منځني ختیځ د محرومولو، او په بنسټیز ډول د بدلون لاره. په دې کار کې پاتې راتلل به د دې سبب شي چې متحده ایالات د خپل جوړونې له ستونزو سره مخ شي.

ددې مقالې دلیکوال په اړین څو کرښې :

جوناتن هوفمن جان هوفمن د کاتو انستیتیوت کې د بهرنۍ پالیسۍ شنونکی دی

----- په سلامونو «13-11-2024»

